

ASPECTE COMPARATIVE ALE LEGISLAȚIEI PRIVIND INSOLVABILITATEA TRANSFRONTALIERĂ ÎN MAREA BRITANIE ÎN COMPARAȚIE CU LEGISLAȚIA REPUBLICII MOLDOVA

COMPARATIVE ASPECTS OF CROSS-BORDER INSOLVENCY LEGISLA- TION IN THE GREAT BRITAIN COMPARED WITH THE LEGISLATION OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Cristina BANCU, ORCID: 0000-0002-6058-6555
Universitatea de Stat din Moldova

CZU: 347.736:340.5(410:478)

e-mail: cristina.bancu@usm.md

The institution of insolvency intervenes only in the event of a state of financial imbalance of the debtor's patrimony, in which the value of the passive elements is greater than the value of the active elements. In this article will be researched the comparative elements of crossborder insolvency legal framework in Great Britain and Republic of Moldova. The UK has extensive experience in the field of cross-border insolvency, being the epicenter of international business.

Keywords: cross-border insolvency, Great Britain, Republic of Moldova, European Union, France,

Instituția insolvabilității intervine doar în cazul unei stări de dezechilibru financiar al patrimoniului debitorului, în care valoarea elementelor pasive este mai mare decât valoarea elementelor active.

Potrivit art. 81 alin (1) TFUE, „Uniunea dezvoltă o cooperare judiciară în materie civilă cu incidentă transfrontalieră, întemeiată pe principiul recunoașterii reciproce a deciziilor judiciare și extrajudiciare. Această cooperare poate include adoptarea unor măsuri de apropiere a actelor cu putere de lege și a normelor administrative ale statelor membre.”

Articolul 114 TFUE autorizează adoptarea unor măsuri la nivelul Uniunii europene pentru armonizarea deplină sau parțială a legislațiilor naționale, fiind considerat drept justificarea legală pentru procesul european de armonizare legislativă în domeniul insolvenței [1].

Conform art. 252 Legea nr. 149/2012, *Dacă în alt stat a fost deschis un proces de insolvabilitate împotriva unui debitor care dispune de active pe teritoriul Republicii Moldova, executarea asupra activelor acestuia poate fi inițiată doar în cazul existenței unui acord bilateral între statul respectiv și Republica Moldova cu privire la insolvabilitatea transfrontalieră* [2]. Republica Moldova are un cadru relativ nou în comparație cu Marea Britanie, și o piață comercială mică din aceste considerente a fost

ales un stat dezvoltat în vederea preluării bunelor practici în domeniul insolabilității transfrontaliere.

Cadrul normativ din Marea Britanie în privința procedurii insolabilității este bogat și are o aplicabilitate practică vastă. În acest sens, distingem: Legea-model cadru UNCITRAL să aibă putere de lege; modificarea legislației britanice privind insolvența; chestiuni de procedură în Anglia și Țara Galilor; chestiuni de procedură în Scoția; avizele transmise registratorului companiilor; cooperarea între instanțele care își exercită competența în ceea ce privește insolvența transfrontalieră; neaplicarea secțiunii 388 din Legea privind insolvența Marea Britanie din 1986 [3]. Marea Britanie are o experiență vastă în domeniul insolabilității transfrontalieră, fiind epicentrul businessului internațional.

Tendențele de unificare al reglementării insolabilității transfrontaliere în dreptul european vs. Marea Britanie

Regulamentul (UE) 2015/848 al Parlamentului european privind procedurile de insolabilitate [4] (EIR) se bazează pe cinci principii cheie:

1) Competența de a deschide o procedură de insolabilitate este determinată de centrul intereselor principale al debitorului (CIP). Numai instanțele din statul membru în care debitorul își are CIP au competența de a deschide procedura principală.

2) În alte state membre, pot fi deschise proceduri secundare dacă debitorul are sediul în acel stat. Aceste proceduri sunt limitate, acoperind în general doar activele din acel stat membru.

3) Instanțele dintr-un stat membru au competență și pentru acțiunile strâns legate de procedura de insolabilitate deschisă în acel stat.

4) Fiecare stat membru aplică propriile legi în cazul procedurilor de insolabilitate deschise în teritoriul său, cu excepția unor circumstanțe limitate prevăzute în Regulamentul (UE) 2015/848.

5) Procedura de insolabilitate deschisă într-un stat membru este recunoscută automat în toate celelalte state membre și are efect acolo ca și cum ar fi fost deschisă în fiecare stat membru în parte.

Începând cu 31 decembrie 2020, instanțele din Marea Britanie nu mai sunt instanțe ale unui stat membru UE, iar legea engleză nu mai este aplicabilă în statele membre UE. Ca urmare, procedurile de insolabilitate deschise în limba engleză după această dată nu vor mai fi recunoscute automat în întreaga UE. Aceste schimbări produc consecințe semnificative, în special pentru procedurile de insolabilitate care implică Marea Britanie și alte state membre UE.

Efectele imediate ale pierderii recunoașterii automate a procedurilor de insolabilitate deschise în Regatul Unit în Uniunea Europeană sunt semnificative. Astfel, un mandatar englez care reprezintă un debitor va trebui să solicite recunoașterea procedurii engleze în fiecare stat membru al UE în care dorește să fie recunoscută. De asemenea, poate fi necesar să se deschidă proceduri locale de insolabilitate în mai multe state UE simultan. Această recunoaștere va depinde de legislația națională a fiecărui

stat membru și poate implica proceduri și costuri suplimentare pentru mandatarul englez.

Întrucât nu mai există recunoaștere automată, creditorii din UE pot acționa mai rapid în UE împotriva debitorilor din Regatul Unit, inclusiv prin executarea silite a bunurilor din UE sau prin deschiderea unei proceduri de insolvență principală în UE, dacă pot demonstra că centrul intereselor principale al debitorului se află într-un stat membru UE.

Regatul Unit a păstrat o versiune redusă a Regulamentul (UE) 2015/848 în legislația sa, însă aceasta nu are efect în UE. Astfel, procedurile de insolvență deschise în Regatul Unit în legătură cu debitorii care își au centrul intereselor principale în Marea Britanie pot continua, dar nu vor beneficia de recunoașterea automată în UE. Aceasta poate duce la situații de divergență între abordările instanțelor engleze și cele ale UE cu privire la anumite aspecte definite în EIR, cum ar fi centrul intereselor principale.

Pierderea recunoașterii automate a procedurilor de insolvență deschise în Regatul Unit în UE va avea un impact semnificativ asupra procedurilor transfrontaliere și va necesita eforturi suplimentare pentru recunoașterea și gestionarea acestor proceduri în cadrul UE.

Să presupunem că un debitor, în anticiparea ieșirii Marii Britanii din UE, și-a împărțit operațiunile în mod echitabil între Marea Britanie și Franța, având astfel activități în ambele jurisdicții. În cele din urmă, debitorul ajunge într-o situație de insolvență. În acest context, procedura principală de insolvență este deschisă în Anglia, cu argumentul că debitorul își are CIP în această țară. Cu toate acestea, la scurt timp după aceasta, o altă procedură principală de insolvență este inițiată în Franța, având la bază faptul că debitorul își are CIP-ul în Franța.

Practicianul în insolvență din Marea Britanie ar trebui, probabil, să solicite asistență sau recunoaștere (de exemplu, pentru administrarea activelor) din partea instanțelor din Franța și din alte state membre ale UE, în conformitate cu legislația națională a fiecărui stat în parte. Acest proces ar putea implica interacțiunea cu persoanele competente din statele relevante ale UE și poate presupune costuri și eforturi suplimentare. Totuși, există riscul ca această asistență să nu fie acordată, deoarece deja există o procedură principală deschisă în Franța, care va fi recunoscută automat în toate celelalte state membre ale UE.

Această situație poate crea complexitate și provocări pentru practicianul englez în insolvență în gestionarea procedurii într-o manieră transfrontalieră. Fiind vorba de două proceduri principale deschise în jurisdicții diferite pentru același debitor, există riscul ca asistența și recunoașterea să fie dificile de obținut și să necesite eforturi considerabile pentru a obține cooperarea din partea autorităților din Franța și din alte state ale UE. Cu toate acestea, comunicarea și colaborarea eficientă între practicienii din ambele țări vor fi esențiale pentru a gestiona cu succes aceste proceduri și pentru a asigura că interesele tuturor părților implicate sunt respectate.

În practică, aceste modificări pot avea următoarele consecințe:

- Capacitatea unui mandatar englez de a administra activele în cadrul UE poate fi afectată, ceea ce duce la necesitatea de a obține recunoașterea procedurii din Marea Britanie sau de a iniția proceduri locale suplimentare de insolvență în statele membre UE în care se găsesc activele debitorului. Acest lucru poate fi o schimbare semnificativă, având în vedere că anterior recunoașterea era automată și un mandatar din Marea Britanie putea să acționeze în întreaga UE în cadrul unei proceduri unice.

- Costurile implicate în obținerea recunoașterii procedurii din Marea Britanie în cadrul UE pot deveni excesiv de mari, ceea ce poate determina creditorii să se orienteze spre deschiderea procedurilor în statele membre UE înainte de a solicita recunoașterea procedurii din Marea Britanie. Întârzierile care pot apărea la începutul procedurilor pot duce, de asemenea, la diminuarea valorii activelor și la posibile pierderi financiare pentru creditorii implicați.

- În cazul în care există mai multe proceduri de insolvență deschise în legătură cu același debitor în statele membre UE, creditorii pot fi nevoiți să își depună cererile în toate aceste proceduri pentru a-și maximiza recuperarea. Această situație poate fi problematică, deoarece diferitele instanțe din statele membre pot avea abordări și decizii contradictorii cu privire la aceleași aspecte ale procedurilor. Astfel, este posibil ca instanțele să fie nevoite să coopereze pentru a evita recuperarea dublă sau alte probleme ce pot apărea în cadrul acestor proceduri transfrontaliere.

În ansamblu, noile schimbări legislative pot genera dificultăți în gestionarea eficientă a procedurilor de insolvență transfrontaliere și pot afecta creditorii care încearcă să-și recupereze creanțele din active situate în mai multe state membre UE. Comunicarea și colaborarea între practicienii în insolvență din diferite jurisdicții vor fi esențiale pentru a face față acestor provocări și pentru a asigura o administrare cât mai eficientă a procedurilor și o protecție adecvată a intereselor creditorilor.

Recunoașterea în Marea Britanie a procedurilor de insolvență a UE

Sistemul de recunoaștere a procedurilor străine de insolvență în Marea Britanie este deja avansat, mai ales în ceea ce privește procedurile deschise în afara UE. În Regatul Unit, s-a adoptat deja Legea-model UNCITRAL pentru insolvența transfrontalieră, ceea ce facilitează acordarea recunoașterii procedurilor străine din afara UE. Începând cu 31 decembrie 2020, un practician în insolvență dintr-un stat membru UE poate solicita recunoașterea unei proceduri de insolvență relevante în Anglia, fie ca procedură principală străină (dacă debitorul își are codul fiscal de identificare în acel stat), fie ca procedură străină neprincipală (dacă debitorul are un sediu în acel stat).

Dacă o procedură străină de insolvență este recunoscută în Marea Britanie ca procedură principală, toate acțiunile civile împotriva debitorului în Marea Britanie sunt suspendate, iar practicianul străin în insolvență poate fi investit cu administrarea și realizarea întregului sau a unei părți a patrimoniului debitorului din Marea Britanie. Acest practician străin în insolvență are dreptul să acționeze în fața instanței engle-

ze în conformitate cu legile engleze privind evitarea tranzacțiilor, inclusiv în ceea ce privește tranzacțiile subevaluate și preferințele.

Această recunoaștere facilitează cooperarea eficientă între practicienii în insolvență din diferite jurisdicții și asigură o administrare mai eficientă a procedurilor transfrontaliere. Astfel, procedurile de insolvență în UE care solicită recunoașterea în Marea Britanie pot beneficia de un sistem bine stabilit și oportunități mai largi pentru administrarea și recuperarea activelor debitorului în Marea Britanie.

Restructurări fără proceduri de insolvență – Scheme și planuri de restructurare

Începând cu 1 ianuarie 2021, schemele de aranjament nu mai sunt acoperite de EIR și, prin urmare, nu pot beneficia de recunoașterea automată în cadrul UE. Astfel, pentru a aplica schemele engleze în statele membre ale UE, va fi necesar un alt instrument de recunoaștere. Există mai multe opțiuni disponibile pentru recunoașterea acestor scheme în UE:

- **Convenția de la Haga [5]:** În absența EIR, unele scheme de aranjament pot fi recunoscute în cadrul UE pe baza Convenției de la Haga privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială. Totuși, instanțele din statele UE ar putea să suspende sau să respingă procedurile dacă scopul lor este de a recupera datoria în baza unui contract cu clauză de jurisdicție engleză, cerând astfel reclamantului să înceapă procedura în Anglia, unde efectul schemei engleze nu poate fi evitat.

- **Tratate bilaterale.** Anumite state membre ale UE au propriile legi sau tratate bilaterale cu Regatul Unit, care ar putea permite recunoașterea schemei engleze. Cu toate acestea, numărul acestor state este limitat, iar aplicarea acestor legi și tratate pentru schemele de aranjament nu a fost încă testată.

- **Regimul de la Roma.** Dacă părțile au ales legea engleză pentru a governa contractele lor, instanțele din statele UE sunt obligate să aplice această lege, chiar dacă nu mai este legea unui stat membru al UE. Dacă conform legislației engleze, o datorie a fost compromisă prin intermediul unei scheme, instanța dintr-un stat membru al UE ar trebui să recunoască acest compromis. Cu toate acestea, este important de menționat că situația diferă în cazul în care se susține că o procedură de insolvență străină a compromis o datorie conform legii engleze; în acest caz, datoria conform legii engleze rămâne neschimbată ca urmare a regulii din Gibbs.

În prezent, tribunalele din Marea Britanie examinează modul în care un plan de restructurare este tratat în mod diferit față de o schemă de aranjament, luând în considerare diferențele dintre cele două procese. Aceasta reprezintă un domeniu al dreptului în mișcare rapidă, deoarece se așteaptă ca numeroase companii internaționale să propună planuri și scheme de restructurare în Anglia ca răspuns la dificultățile cauzate de pandemia de COVID-19, și aceste proceduri ar trebui să fie eficiente în mai multe jurisdicții. Reacțiile tribunalelor la aceste propuneri pot influența formula pentru viitoarele restruc-

turări transfrontaliere și ar putea deschide calea pentru propuneri mai inovatoare, cum ar fi scheme multiple sau paralele în fiecare jurisdicție.

Deși este puțin probabil ca un tratat similar cu EIR să fie încheiat între Regatul Unit și UE în viitorul apropiat, există totuși speranța unor schimbări care ar putea îmbunătăți recunoașterea procedurilor engleze de insolvență în statele UE.

În primul rând, mai multe state din UE ar putea adopta Legea-model UNCITRAL [1]. Acest lucru nu ar asigura recunoașterea automată a procedurilor engleze de insolvență în statele UE, dar ar facilita cu siguranță procesul de recunoaștere a practicienilor englezi în insolvență și ar putea reduce costurile asociate cu solicitarea recunoașterii.

În al doilea rând, Regatul Unit a manifestat dorința de a adera la Convenția de la Lugano [6], care prevede recunoașterea și executarea automată a hotărârilor civile și comerciale pronunțate într-un stat contractant. Pe lângă UE, statele contractante sunt Elveția, Norvegia, Islanda și Danemarca. Dacă Regatul Unit ar deveni parte la această convenție, schemele de aranjament engleze ar fi recunoscute și aplicate în instanțele fiecărui stat contractant. În prezent, instanțele engleze analizează dacă aceeași recunoaștere ar fi aplicabilă și planurilor de restructurare, ținând cont de diferențele dintre acestea și schemele de aranjament.

În al treilea rând, legile naționale ale statelor UE pot evolua pentru a acorda o recunoaștere mai extinsă a procedurilor de insolvență deschise în statele din afara UE, inclusiv în piețe comerciale semnificative precum Singapore, Hong Kong și SUA, precum și Marea Britanie.

Cu toate acestea, în prezent și pe viitor, există incertitudine cu privire la modul în care afacerile transfrontaliere vor putea fi restructurate eficient sau să obțină protecție de la creditorii lor și cum vor gestiona practicienii în insolvență procedurile în mod eficient în beneficiul creditorilor.

Armonizarea legislației privind insolvențabilitatea în UE: noi gânduri asupra ideilor vechi în urma pandemiei de COVID-19

În ultimul deceniu, armonizarea legislației insolvențabilității în Uniunea Europeană (UE) a fost o prioritate majoră pentru instituțiile europene, însă acest demers a întâmpinat rezistență și a avut o evoluție lentă. Cu toate acestea, pandemia de COVID-19 a pus în evidență necesitatea unor măsuri urgente pentru a controla efectele devastatoare din punct de vedere economic și financiar. Astfel, guvernele din statele membre ale UE au fost nevoite să adopte strategii și legi interne în domeniul insolvențabilității pentru a face față situației generate de pandemie.

Interesant este că aceste măsuri luate de diverse țări europene în răspuns la pandemia COVID-19 arată o tendință de armonizare de jos în sus (adică, introdusă de statele membre), în ciuda lipsei de coordonare la nivelul UE. Aceasta indică că există o convergență către abordări comune în gestionarea problemelor legate de insolvență și restructurare.

CONCLUZIE

Rezumând cele expuse mai sus, putem afirma cu certitudine că Marea Britanie are o experiență vastă în domeniu insolabilității. În plan comparativ Republica Moldova are o evoluție a relațiilor comerciale transfrontaliere, în acest cadru normativ favorabil procedurilor de insolvență cu element transfrontaliere, în vederea protejării intereselor tuturor părților implicate, astfel protejând interesele creditorilor, dar și să aducă mai puțin efect debitorului. În acest sens, este stringent de menționat că este iminent elaborarea unui cadru normativ de implementare al art. 252 Legea nr. 149/2012, care va aduce clarificări aspectelor nereglementate din legislația insolabilității transfrontaliere și va clarifica situațiile de incertitudine ale creditorilor (investitori străini).

Referințe bibliografice:

1. Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în vigoare 01 decembrie 2009, Disponibil: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:2bf140bf-a3f8-4ab2-b506-fd71826e6da6.0001.02/DOC_2&format=PDF, art. 81, accesat 10.08.2023. [Accesat: 05.08.2023]
2. Legea nr.149/2012 insolabilității, Monitorul Oficial al RM nr. 193-197 din 14.09.2012. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=110177&lang=ro, accesat 10.08.2023. [Accesat: 05.08.2023].
3. UK Statutory Instrument. The cross-border insolvency regulations 2006. Disponibil: <https://www.legislation.gov.uk/ukxi/2006/1030/contents/made>. [Accesat: 05.08.2023].
4. Regulamentul (UE) 2015/848 al Parlamentului european privind procedurile de insolabilitate. Disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015R0848&from=ES> [Accesat: 05.08.2023].
5. Convenția privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (convenția HCCH 2019 privind hotărârile judecătorești), Disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/RO/legal-content/summary/convention-on-the-recognition-and-enforcement-of-foreign-judgments-in-civil-or-commercial-matters-hcch-2019-judgments-convention.html> [Accesat: 05.08.2023].
6. UNCITRAL Model law on international commercial arbitration, 1994, Disponibil: https://uncitral.un.org/sites/uncitral.un.org/files/media-documents/uncitral/en/06-54671_ebook.pdf [Accesat: 05.08.2023].
7. Convenția privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L339/3, 21.12.2007. Disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/ALL/?uri=CELEX%3A22007A1221%2803%29> [Accesat: 05.08.2023].